

Изх. № 577/30.08.2021

До Грета Ганчева
директор
Дирекция „Приобщаващо
образование“
Министерство на
образованието и науката

Относно: Становище на Фондация “Заедно в час” по проекта на Постановление за изменение на Наредбата за приобщаващото образование

Уважаема г-жо Ганчева,

Фондация “Заедно в час” приветства предложените промени в проекта на Постановление за изменение на Наредбата за приобщаващото образование. Увеличаването на горната граница на продължителността на допълнителните форми на педагогическо взаимодействие през неучебното време е ключово условие за наваксване на пропуснат учебен материал и допълнителна подкрепа за ученици, които имат нужда от нея. Това е особено важно в контекста на предизвикателствата пред учениците, учителите и родителите, които пандемията от COVID-19 предизвика. Възможността за повече часове допълнително обучение по български език през неучебното време е от огромно значение за децата, за които българският език не е майчин. Това може да спомогне за тяхното ефективно включване в образователната система и да минимизира риска от отпадане от нея.

Използваме възможността да отправим и две препоръки, които биха повишили значително положителния ефект от предложените в настоящия проект на Постановлението промени. Фондация “Заедно в час” вече десет години работи за това всяко дете в България да получи качествено образование, независимо от средата, в която живее и от която произхожда. Голяма част от учителите от програмата на организацията преподават на ученици с майчин език, различен от българския. Според обратната връзка на преподавателите основен проблем при обучението на тази група ученици е липсата на преподавателски ресурси и материали, специално разработени за деца и младежи с майчин език, различен от българския. Другият основен проблем е подготовката на учителите на тези ученици и продължаващата подкрепа по време на работата им в училище. В началото на 2020 г. „Заедно в час“, съвместно със сдружение EducArt и Тръста за социална алтернатива, започна разработка на специална методика и учебни

материали за деца в начална степен, чийто майчин език е различен от българския. Първите материали вече са апробирани в класни стаи и обратната връзка от учителите е положителна. В обучителните програми за учители на “Заедно в час” са включени специални сесии за учители на ученици, чийто майчин език е различен от българския. Фондацията събира регулярна обратна връзка от педагогическите специалисти и директорите на партньорските ни училища, която категорично показва нуждата от специална подготовка за учители, които преподават на ученици с различен майчин език, както и от продължаваща подкрепа на работата им през цялата учебна година. На база на опита на фондацията правим следните две препоръки.

1. Прилагане на съвременна и ефективна методология за изучаване на български език от деца и ученици, за които той не е майчин

В България няма методика за преподаване на български език на деца и ученици, за които той не е майчин. Това затруднява значително учителите, които не разполагат с практически полезни инструменти в работата си. В същото време децата и учениците, които имат различен майчин език от български и в чиито семейства въкъщи се говори различен от българския език, имат нужда от специална подкрепа, за да учат ефективно. За тях българският се явява на практика втори език и това не е съобразено в учебната програма, която предполага всички деца и ученици да имат достатъчно добро владение на български преди да започнат предучилищната си подготовка и началното си образование.

Затова предлагаме да се обмисли прилагането на съвременна и ефективна методология за изучаване на български език от деца и ученици, за които той не е майчин. Това би помогнало на учителите на тези деца и ученици да преподават ефективно, би повишило качеството на обучението и би увеличило възможностите за оптимално включване на децата и младежите в образователния процес.

2. Осигуряване на обучения и подкрепа за учителите, които работят с деца и ученици, за които българският език не е майчин

Според международното изследване TALIS 2018 едва 26,5% от българските учители са били подготвени по време на академичната си подготовка за преподаване в мултикултурна или многоезична среда и едва 31,4% са участвали през последните 12 месеца в дейности по теми, свързани с преподаването в мултикултурна или многоезична среда. По данни от изследване на Министерството и образованието и науката от юли 2021 г. процентът на учителите, преминали обучения, насочени към повишаване на мотивацията на учениците и работа с уязвими групи,

остава нисък. В същото време повече от 40% от българските учители преподават в училища, в които повече от 10% от учениците са с майчин език, различен от езика на преподаване.

Повишаването на капацитета на педагогическите специалисти, които преподават на ученици с майчин език, различен от българския, би увеличило значително качеството на преподаването и възможностите за ефективно включване на децата и младежите в образованието. Регламентирането на форми за продължаваща квалификация и подкрепа за учителите би спомогнало това да се случи.

Оставаме на разположение за последващи разговори. Ще очакваме да се свържете с нас при нужда от допълнителна информация във връзка с направените предложения.

С уважение: Траян Траянов
Изпълнителен директор
Фондация “Заедно в час”